

der til denne hører et større Areal af ringe Bestaffenhed eller Lodder med en efter de stedlige Forhold mere end almindelig spredt Beliggenhed. Noget absolut Grænse for den tilbageblivende Hovedparcels Størrelse i boniteret Areal bør der næppe i dette Tilfælde sættes, da denne maa afhænge af de særlige Forhold i det enkelte Tilfælde. Maaſte bør der dog her tages Hensyn til, at det geometriske Areal, naar dette er af ringe Bestaffenhed, ikke formindſtes for stærkt ved Ejendommens Udstyknng, af Hensyn til den lange Hviletid, som Jorder af denne Bestaffenhed som Regel fordrer. De smaa Gaarde i de gode Egne af Landet, der allerede er under 12 Tdr. Land boniteret Jord, bør ikke kunne udstyffes yderligere.

2) Omdeling af Fæste-Bøndegaarden. I Bestemmelsen i Lov af 9de Marts 1872 § 1 om en saadan Gaards Omdeling, se Underbilag 1 Sp. 2737, vil der kunne foretages den Ændring, at Størrelsen af det Areal, til hvilket Gaardens Tilliggende ved Omdeling kan nedbringes, nedsættes fra 20 til 12 Tdr. Ld. bonit. Jord, dog lige som ovenfor med en Minimumsgrænse af 1 Td. Hartkorn.

Medens der ved de 2 første Undtagelsestilfælde i den nævnte Lovs § 2 ikke er Grund til nogen Ændring, vil den Omstændighed, at Hovedparcellen af en Selbejergaard og en Fæstegaard nu foreslaas sat til samme Størrelse, medføre, at det 3dje Undtagelsestilfælde eventuelt bortfalder.

Naar Kommissionen trods de Betæneligheder, man, som ovenfor nævnt (jfr. Sp. 2705), maa være ved at benytte Hartkornsansættelsen som Norm ved Fasttættelsen af de forskellige Grænser for Udstyknings- og Sammenlægningsfriheden, dog for Bøndergaardenes Vedkommende har ment ved Siden af Grænsen i det boniterede Areal at burde sætte en absolut Grænse for Udstyknngen ved 1 Td. Hartkorn, saaledes at en Gaard ikke, uden at der erhverves Bevilling til at den nedlægges, kan bringes ned under dette Maal, er Grunden hertil ikke den samme, som har ført Kommissionen til den i boniteret Areal satte Grænse. Ved Fasttættelsen af denne sidste er det, ligesom i den tidligere Udstykningslovgivning, Hensynet til at bevare Gaarde af en passende Størrelse til en Gaardmandsfamilies Ernæring, der i første Linie har gjort sig gældende; jfr. Forb. 13de Maj 1769 § 6 og Lov 9de Marts 1872 § 2 in fine, hvor dette Hensyn udtrykkelig angives; og skulde man anse det for at være fornødent til yderligere Sikring af dette Formaal at have en dobbelt Grænse, burde den formentlig snarere end i Hartkorn, da dette paa de forskellige Steder vilde kunne føre til højt uensartede Resultater, sættes efter et vist Areal i geometrisk Maal. Noget saadant har Kommissionen ogsaa i sine Overvejelser af dette Spørgsmaal været inde paa, idet man oprindelig mente, at der ved Siden af den foreslaaede Grænse i boniteret Areal burde sættes en Grænse i geometrisk Maal — 20 Tdr. Land — saaledes at en Bøndegaard ikke skulde kunne bringes ned under dette Maal. Fra forskellige Sider blev der imidlertid fremsat Betæneligheder herved, idet, naar Grænsen sættes saaledes udelukkende efter boniteret og geometrisk Maal, den Mulighed ikke var helt udelukket, at der ved Udstyknng kunde fremkomme Bøndergaarde, som endog gif ned under 1 Td. Hartkorn. Man saa heri dels et Brud paa det traditionelle, historisk givne og i Sprogbrugen hjemlede Begreb om „en Gaard“, og dels frygtede man at komme i Kollision med den positive Lovgivning, der med Hensyn til forskellige af de Forpligtelser, der paa hvile Gaarde og Gaardmænd, gaar ud fra Besiddelsen af et vist Quantum Hartkorn, særligt med 1 Td. som Minimumsgrænse. Hvad nu dette sidste Hensyn angaar, skal her bemærkes, at dette næppe er afgørende i og for sig, idet Grænsen ved 1 Td. Hartkorn dels ingenlunde kan siges at være almindelig i Lovgivningen, dels paa det særlige Omraade, hvor den navnlig faar Betydning, nemlig ved Fordelingen af Pligtforſer, finder Anvendelse ogsaa paa Ejendomme, der fra Udstykningslovgivningens Standpunkt betragtet aldrig behandles som Gaarde, uanset hvor store de ere (Biparceller eller Ejendomme, sammenlagte af Biparceller). Man vilde derfor formentlig overfor den positive Lovgivning kunne hjælpe sig med et i Loven udtrykkelig taget Forbehold om, at de Forpligtelser, der hidtil have hvilet paa en Ejendom, fordi den var over 1 Td. Hartkorn, efterat den ved Udstyknng er bragt ned under dette Maal, fremdeles skulle hvile paa den udlagte Hovedparcel, medmindre Forpligtelsen kan fordeles paa de enkelte Parceller. Man har imidlertid anset det for rigtigt at give efter overfor den samlede Række Betæneligheder, der kan fremsættes imod at gøre Brud paa, hvad der ganske sikkert maa siges at være, en fast Tradition Landet over, nemlig at ingen Ejendom med under 1 Td. Hartkorn betragtes som Gaard, men samtidig har man ogsaa ment, at burde opgive Tanken om